

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om en tilläggsbudget för 2021

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om en tilläggsbudget för 2021 (RP 17/2021 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets samtliga delegationer enligt sakinnehåll.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Tilläggsbudgetpropositionen för 2021 ökar anslagen med cirka 394 miljoner euro och höjer de ordinarie inkomsterna med 415 miljoner euro. Propositionen minskar statens behov av nettoupplåning med cirka 21 miljoner euro.

Regeringen har år 2021 återgått till att iaktta utgiftsramen, som man avvek från 2020 på grund av covid-19-pandemin. Ramnivån höjdes dock genom att 500 miljoner euro reserverades för engångskostnader och finanspolitiskt obligatoriska utgifter som föranleds av coronavirussituationen. Tilläggsbudgetpropositionen innehåller utgifter till ett belopp på 139 miljoner euro som täcks från reservationen i fråga.

De största anslagsökningarna som föranleds av coronavirussituationen gäller anskaffning av vaccin (70 miljoner euro), utkomstskydd för arbetslösa (61 miljoner euro) samt understöd för sjöfart för last- och passagerarfartygsrederier (23,2 miljoner euro). För att stödja barn, unga och familjer höjs det statsunderstöd som riktas till kommunala tjänster (17,5 miljoner euro), utökas stödåtgärderna inom yrkesutbildningen (17,5 miljoner euro) samt utvecklas de ungas hobbyverksamhet och arbetslivsfärdigheter (2,5 miljoner euro). På grund av coronavirussituationen stöds också konst, kultur och filmproduktion (20 miljoner euro) samt ökas anslagen för justitieministeriets förvaltningsområde (17,6 miljoner euro).

Övriga anslagsökningar anvisas bland annat för understöd för att avstå från oljeuppvärmning (10 miljoner euro) samt för stöd av vård av ungskog och hopsamling av klenträd och för effektivisering av verkställandet (sammanlagt 4 miljoner euro).

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Pääluokka 29

Regeringen föreslår dessutom att 55,7 miljoner euro av ramreserveringen för framtidsinvesteringar och andra helheter som är effektfulla ur ett struktur- och konjunkturpolitiskt perspektiv överförs från 2022 till 2021. Summan anvisas till finansiering av REACT-EU, som är en del av EU:s återhämtningsinstrument. Genom den stöds regionernas återhämtnings- och den tillför strukturfondsprogrammet för programperioden 2014—2020 ytterligare tilläggsfinansiering för åren 2021—2023. Till instrumentet fogas sammanlagt cirka 130 miljoner euro och samtidigt höjs beviljningsfullmakten under momentet (32.30.64) med cirka 295 miljoner euro.

I skatteinkomstposterna föreslås i sin tur höjningar på basis av en positivare utveckling än väntat. Intäkterna höjs i fråga om förvärvs- och kapitalinkomstskatten (207 miljoner euro), arvs- och gåvoskatten (138 miljoner euro) och inkomsterna av överlåtelseskatten (70 miljoner euro).

Med beaktande av tilläggsbudgeten beräknas statens behov av nettoupplåning i år uppgå till cirka 11,7 miljarder euro och statsskulden beräknas i slutet av 2021 uppgå till cirka 137 miljarder euro, vilket är 56 procent i förhållande till bruttonationalprodukten.

DETALJMOTIVERING

ANSLAG

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

80. Konst och kultur

01. Omkostnader för Centret för konstfrämjande (reservationsanslag 2 år)

På grund av coronavirussituationen föreslås under momentet ett tillägg på 15 miljoner euro för beviljande av understöd till personer och firmor inom konst och kultursektorn. Dessutom föreslås för filmproduktionsbolagen ett stöd på 5 miljoner euro för att minska de ekonomiska förluster som coronavirussituationen orsakar (mom. 29.80.50). Dessa anslagsökningar finansieras genom omfördelning av kostnadsstöd för företag, och därför minskas anslaget under moment 32.40.43 (Kostnadsstöd för företag) med 20 miljoner euro.

I förra årets tilläggsbudgetar beviljades konst- och kulturbranscherna (bl.a. nationella konstinstitutioner, teatrar som får statsandel, orkestrar och museer) sammanlagt 110 miljoner euro för att lindra de svårigheter som orsakas av coronan. Av summan anvisades 17,5 miljoner euro till frilanskonstnärer och andra yrkesverksamma inom konst- och kulturbranschen. Dessutom har företag och företagare inom kulturbranschen kunnat ansöka om stöd för ensamföretagare, stöd för små och medelstora företag från NTM-centralerna, stöd från Business Finland och kostnadsstöd från Statskontoret.

Betänkande FiUB 2/2021 rd

Huvudtitel 29

Situationen inom kulturen och de kreativa branscherna är dock på det hela taget exceptionellt svår, eftersom verksamheten på grund av begränsningarna till många delar har legat nere helt och hållet redan i ett år. De kreativa branscherna har varit coronavirusepidemiens största förlorare, och behovet av tilläggsstöd är fortfarande uppenbart.

Det är viktigt att tilläggsstöd nu riktas uttryckligen till frilansaktörer och ensamföretagare, vars sociala trygghet ofta är tämligen svag. Stödet är dock fortfarande otillräckligt i förhållande till förlusterna, eftersom det enligt den inkomna utredningen har uppskattats att inkomstbortfallet för frilansare inom kultursektorn redan uppgår till över 200 miljoner euro. Med beaktande av det stora stödbehovet är det nu viktigt att kriterierna för fördelning av stöd fungerar bland annat i förhållande till inkomstbortfall och stödbehov och att det är lätt att ansöka om stöd.

Utskottet konstaterar att det utöver de stöd som redan finns och som nu föreslås behövs ytterligare åtgärder för att säkerställa sektorns verksamhetsförutsättningar och livskraft genom coronapandemin. Kulturen och de kreativa branscherna är viktiga bland annat ur ekonomisk synvinkel, eftersom de har en betydande sysselsättande effekt och även främjar ekonomisk aktivitet. Dessutom främjar de bland annat medborgarnas hälsa, välbefinnande och sociala delaktighet. Efter epidemin blir konstens och kulturens betydelse allt viktigare, eftersom de behövs och kan bidra till att bygga upp framtiden och skapa nya möjligheter.

Utskottet anser därför att det är viktigt att stödsystemet för kultur och kreativa branscher utvecklas och att man i samband med det gör en heltäckande bedömning av aktörernas och anordnarnas olika stödbehov och identifierar branschens mångsidiga ekosystem och dess typiska arbetsformer. Man måste också se till att de stöd som olika förvaltningsområden beviljar bildar en sammanhängande och heltäckande helhet, så att man undviker dels att stöden överlappar varandra, dels att det uppstår olika marginalgrupper. Vid sidan av det ekonomiska stödet behövs också en så kallad exit-strategi för de rådande begränsningarna och en trygg start för evenemangen.

Utskottet påskyndar också beredningen av en så kallad evenemangsgaranti för evenemangs- och kultursektorn. Det är viktigt att garantin ersätter de förluster som evenemangsarrangören har lidit, om den rådande coronavirussituationen hindrar eller begränsar ordnandet av ett planerat evenemang.

För att säkerställa verksamhetsförutsättningarna inom branschen måste man också utreda möjligheterna att förbättra konstnärernas social- och pensionsskydd. Utskottet vill i synnerhet lyfta fram att de missförhållanden som hänför sig till upphovsrättsersättningen och jämkning av arbetslöshetsförmånen avhjälpas, vilket finansutskottet och kulturutskottet redan tidigare har fäst uppmärksamhet vid.

I statsrådets förordning om inkomst som ska beaktas vid bestämmande av arbetslöshetsförmån (1332/2002) föreskrivs det om inkomster som ska beaktas vid jämkning. Enligt 8 § 9 punkten i förordningen är ersättning för immaterialrätter, såsom bland annat ersättning för upphovsrätt, förvärvsinkomster av arbete som ska beaktas vid jämkning av arbetslöshetsförmånen. Användningsersättningarna tillfaller upphovsmannen retroaktivt och efter en lång tid, och de kan således också tillfalla en arbetstagare som blivit arbetslös och som inte har andra inkomster. Då kan användningsersättningarna i värsta fall helt skära ned arbetslöshetsersättningen. Förfarandet har upp-

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Huvudtitel 29

levts som orättvist särskilt nu när försörjningen för många konstnärer och upphovsmän har försvarats på grund av coronavirusepidemin.

Utskottet anser att det i denna situation är motiverat att påskynda åtgärderna för att utveckla den jämkade dagpenningen och att förbättra rätten till utkomstskydd för arbetslösa för arbetstagare och konstnärer som blivit arbetslösa.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslår utskottet att en evenemangsgaranti och uttalandena om en förbättring av arbetslöshetsersättningen för konstnärer godkänns.

Utskottets förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt lämnar en proposition om evenemangsgarantin till riksdagen.

Utskottets förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra ställningen vid jämkning av arbetslöshetsförmån och rätten till arbetslöshetsersättning för arbetslösa upphovsmän och konstnärer som har rätt till upphovsrättsersättning.

Utöver coronapandemin skuggas konst- och kulturfältets ekonomiska utsikter av den betydande minskningen av avkastningen av penningsspelverksamheten och dess konsekvenser för kulturbudgeten för de kommande åren. Utskottet anser det vara nödvändigt att man vid ramberedningen hittar lösningar som tryggar finansieringen och funktionsförmågan inom kultursektorn på ett hållbart sätt.

Utskottet anser att det vid den fortsatta beredningen av olika åtgärder behövs förvaltningsövergripande verksamhet och gemensam samordning mellan de berörda förvaltningsområdena (UKM, ANM och SHM).

91. Ungdomsarbete

52. Statsandelar till kommunernas ungdomsväsende samt vissa understöd (reservationsanslag 2 år)

Det föreslås att momentet ökas med 1,5 miljoner euro för statsunderstöd till organisationer på ungdomsområdet för anställning av sommartidsanställda. På basis av erhållen utredning ändrar utskottet beslutsdelen under momentet så att en del (högst 500 000 euro) av anslaget kan användas för att anställa sommartidsanställda även i församlingar och andra religionssamfund.

Utskottet anser också i övrigt att det är viktigt att regeringen, kommunerna och andra aktörer fortsätter att främja tillgången till sommarjobb för unga eftersom coronakrisen hotar att försvåra ungas möjligheter till sommarjobb även nästa sommar. Till exempel har turist-, hotell- och restaurangbranschen samt olika evenemangsarrangörer fortfarande sämre möjligheter än normalt att anställa sommartidsanställda på grund av coronan.

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Huvudtitel 29

Momentet får följande lydelse:

(Stycke 1 som i RP 17/2021 rd)

Motiveringen till momentet ändras så att anslaget även får användas till statsunderstöd för organisationer på ungdomsområdet *samt till församlingar inom den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkan i Finland samt till andra religionssamfund till ett sammanlagt belopp av högst 500 000 euro* för personalutgifter i anslutning till anställning av *unga* sommartidsanställda.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sysselsättning och företagsamhet

64. EU-medfinansiering och statlig medfinansiering i EU:s regional- och strukturpolitiska program och andra program inom sammanhållningspolitiken (förslagsanslag)

Under momentet föreslås en ökning på 129,9 miljoner euro i anslaget och en ökning på 295 miljoner euro i fullmakten. Detta orsakar utgifter på 129,9 miljoner euro för 2021, 115,5 miljoner euro för 2022 och 49,5 miljoner euro för 2023.

Tilläggen till anslaget och bevilningsfullmakten föranleds av REACT-EU-finansieringen av Finlands strukturfondsprogram "Hållbar tillväxt och jobb 2014—2020" för åren 2021—2023. Vid Europeiska rådets möte i juli 2020 kom man överens om instrumentet REACT-EU ("Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe"), som medför tilläggsfinansiering till de pågående strukturfondsprogrammen för programperioden 2014—2020 som en del av den sammanlagda finansieringen av återhämtning.

Utskottet stöder att finansieringen i fråga om REACT-EU fås i bruk snabbt eftersom finansieringen stöder regionernas återhämtning. Enligt erhållen utredning trädde REACT-EU-förordningen i kraft i december 2020, vilket innebär att finansieringen kan riktas till regionernas förfogande med en snabb tidtabell.

40. Specialfinansiering för företag

43. Kostnadsstöd för företag (reservationsanslag 2 år)

Det föreslås att 20 miljoner euro av det tvååriga reservationsanslag som beviljats under momentet 2020 återtas. Ett tillägg som motsvarar det återtagna anslaget har gjorts under moment 29.80.01 och 29.80.50. Med tillägget möjliggörs stödjande av sådana aktörer inom kultur som faller utanför ramen för kostnadsstödet till företag.

Betänkande FiUB 2/2021 rd

Huvudtitel 32

Regeringen har till riksdagen överlämnat ett lagförslag om ändring av lagen om temporärt kostnadsstöd för företag (RP 27/2021 rd). Avsikten med det är att för tredje gången öppna en möjlighet för företag att ansöka om kostnadsstöd.

Enligt den utredning som fåtts fanns det sammanlagt 550 miljoner euro till förfogande för andra fasen av kostnadsstödet, varav cirka 163 miljoner euro har använts före ingången av mars. I enlighet med vad som konstaterats ovan överförs från momentet 20 miljoner euro för att användas till stödande av aktörer inom kulturbranschen, varvid knappt 370 miljoner euro står till förfogande för kostnadsstöd under tredje omgången. Enligt uppskattning är kostnadseffekten av tredje ansökningsperioden cirka 260 miljoner euro.

Kostnadsstödet är avsett för företag vars omsättning har sjunkit betydligt på grund av covid-19-pandemin och som har lönekostnader och andra kostnader som är svåra att anpassa. Utskottet välkomnar de förbättringar av kostnadsstödet som regeringen föreslår. Utskottet har tidigare uttryckt sin oro över att alla företag inte har omfattats av kostnadsstödet. Det är därför viktigt att kostnadsstödet i och med ändringarna bättre motsvarar behoven hos nya företag, små företag och ensamföretagare och att företag utanför de sektorer som nämns i förordningen kan ansöka om prövningsbaserat stöd.

Enligt utredning till utskottet kan kostnadsstöd beviljas företag som befinner sig i svårigheter i enlighet med EU:s regler om statligt stöd, om svårigheterna har börjat 2020. Situationen för små företag underlättas också av att stöd enligt propositionen i fortsättningen kan beviljas små företag som har haft svårigheter redan 2019, förutsatt att företagen inte är föremål för företagssanerings- eller konkursförfarande. Utskottet anser det vara viktigt att man vid beviljande av kostnadsstöd enligt prövning fäster uppmärksamhet vid att bevara livsduglig företagsverksamhet inom de ramar som lagstiftningen tillåter eftersom alla åtgärder bör sporra till företagande.

Utskottet påpekar att det kostnadsstöd som beviljas företag i Finland är mindre än i de övriga nordiska länderna trots att EU:s tillfälliga regler om statligt stöd gör det möjligt att stödja företag med större summor. Utskottet anser det vara viktigt att regeringen också i detta avseende följer de finska företagens konkurrenskraft i förhållande till jämförelseländerna, såsom Sverige.

Utskottet påpekar att undantagsförhållanden och stängning av lokaler kommer att försvåra företagens situation ytterligare våren 2021. Utskottet stöder regeringens åtgärder för att kompensera de företag som är föremål för begränsningar.

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Huvudtitel 33

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

60. Av kommunerna anordnad social- och hälsovård

39. Utvecklande av servicestrukturen (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett tilläggsanslag på 17,5 miljoner euro till kommunerna till insatser för att stödja barn, unga och familjer. Enligt uppgifter till utskottet är avsikten att anslaget ska användas särskilt till att främja de ungas psykiska hälsa, förebygga psykiska störningar och underlätta att få vård på basnivå. Vidare kommer anslaget att användas till tilläggsresurser för socialvårdsinsatser som stärker barns, ungas och familjers möjligheter att klara sig i vardagen.

Utskottet anser att propositionen är mycket nödvändig eftersom det redan före coronaepidemin förekom brister i tillgången till mentalvårdstjänster på basnivå för unga och bristerna nu har förvärrats ytterligare. Epidemin och distansskolan har lett till ökad polarisering mellan barn och unga som klarar sig bra respektive sämre. Familjer som mår bra har kunnat stödja barnens och ungdomarnas skolgång och fritidsintressen, men i familjer med bland annat ekonomiska svårigheter, problem med att hantera vardagen, psykisk ohälsa eller missbruksproblem har barnen och ungdomarna i allt högre grad blivit beroende av tjänster från samhällets sida.

Men det offentliga servicesystemet har inte i tillräcklig utsträckning kunnat tillgodose de ungas stödbehov. I själva verket har epidemin försämrat tillgången till hjälp och stöd exempelvis inom kommunernas elevhälsa, när personal inom skol- och studerandehälsovården har flyttats över till spårning och vaccinering. Också det faktum att andra insatser har minskat eller tjänsterna erbjuds på distans har kunnat förvärra och förlänga de ungas problem. Ett tecken på att de unga behöver stöd och hjälp är att samtal till kristelefonen ökade avsevärt under fjolåret.

Utskottet anser det viktigt att tilläggsresurserna i ålderskategorin unga används för den grupp vars behov visar sig vara störst i regionen. Detta för att säkerställa att anslagen används på ett effektivt sätt. För att säkerställa att hjälpen ges i rätt tid understryker utskottet vikten av dels multiprofessionellt stöd med låg tröskel, dels nära samarbete mellan bland annat skolor, barnskydd, ungdomsverksamhet, social- och hälsovård, polis och organisationer. Dessutom måste regeringen också i samband med kommande tilläggsbudgetpropositioner göra en bedömning av vilka resurser det behövs för mentalvårdstjänster för unga.

Utskottet förutsätter även i övrigt att mentalvårdstjänsterna på basnivå stärks och konstaterar att det krävs bestående lösningar för att förbättra tillgången till tjänster. Vidare hänvisar utskottet till ett uttalande som riksdagen godkände i december i fjol. Där förutsätts regeringen skyndsamt vidta åtgärder för att hantera vårdskulderna inom mentalvården. Detta förutsätter bland annat bättre tillgång till mentalvårdstjänster och snabbare tillgång till vård (FvUB 36/2020 rd — RP 146/2020 rd, RP 227/2020 rd).

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Sammanfattning

SAMMANFATTNING

Enligt propositionen ökas anslagen med 393 814 000 euro, ökas inkomsterna (utan nettoupplåning och skuldhantering) med 415 000 000 euro och minskas nettoupplåningen och skuldhanteringen med 21 186 000 euro.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomsterna och anslagen i år med beaktande av den ordinarie budgeten och tilläggsbudgeten 65 639 067 000 euro.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2021 i proposition RP 17/2021 rd med ändringarna ovan.

Riksdagen godkänner de ovan föreslagna 2 uttalandena.

Riksdagen beslutar att tilläggsbudgeten för 2021 tillämpas från 1.4.2021.

Helsingfors 19.3.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Timo Heinonen saml (delvis)
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Heli Järvinen gröna
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Elina Lepomäki saml
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Matias Marttinen saml
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Markku Eestilä saml (delvis)
ersättare Sari Essayah kd (delvis)
ersättare Katja Hänninen vänst

Betänkande FiUB 2/2021 rd

ersättare Kalle Jokinen saml (delvis)
ersättare Jukka Kopra saml (delvis)
ersättare Lulu Ranne saf
ersättare Jussi Wihonen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila
forskare Tanja Nurmi.

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Reservation 1 saf

RESERVATION 1 saf

Allmän motivering

Regeringens tilläggsbudget för 2021 återspeglar att coronaläget är svårare än väntat. Höjningarna av statens inkomstposter är omfattande eftersom de värsta ekonomiska scenarierna inte har utfallit, men samtidigt fortgår skuldsättningen och den långsammare ekonomiska tillväxten på grund av pandemin längre än väntat. Detta innebär utmaningar både för hållbarheten i de offentliga finanserna och för de politiska valen.

Som vi sade i vår reservation till en tilläggsbudget i slutet av 2020 är det på grund av coronaepidemin sannolikt att de ekonomiska begränsningsåtgärderna trots vaccinationsnyheterna fortsätter åtminstone under början av 2021. Det kommer alltså med största sannolikhet att behövas nya stödåtgärder i vår ekonomi.

Nu erkänner regeringen att det kommer restaurangstöd, evenemangsstöd, evenemangsstöd och kostnadsstöd nummer fyra. Stödåtgärderna upphör knappast här eftersom epidemin inte kommer att bli avsevärt lindrigare inom den närmaste framtiden.

Om uppkomsten och spridningen av nya virusvarianter fortsätter även i framtiden, kommer coronapandemin inte att upphöra, vilket i något skede tvingar oss att se över den nuvarande strategin. Om pandemin inte upphör måste man i den ekonomiska politiken acceptera stora förändringar i näringslivet, och den nuvarande trenden att ge hela branscher konstgjord andning på skuld måste upphöra.

Situationen är politiskt svår och ligger inte enbart i Finlands egna händer. Därför är det önskvärt att sträva efter att behålla en så stor grad frihet som möjligt så att vi, när lägesbilden uppdateras, kan agera på det sätt som vi önskar, vilket innebär utgiftsdisciplin här och nu. Utgiftsökningarna är nästan lika stora som höjningarna i inkomstposterna. Det ger en indikation på att regeringen inte vill balansera de offentliga finanserna inom den närmaste framtiden.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål bereder och genomför de lagförslag som med tanke på pandemin och i synnerhet att bekämpa spridningen av virusvariationer är centrala i fråga om obligatorisk testning och karantän i samband med gränstrafiken.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen erkänner att regeringsprogrammet är föråldrat och därför som bilaga till sitt program upprättar en "färdplan för anpassning", som anpassar ekonomin och styr regeringsprogrammet. De viktigaste elementen i färdplanen är indragning av nya utgifter och balansering av den överdimensionerade klimatpolitiken.

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Reservation 1 saf

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen sörjer för vårt lands konkurrenskraft och medborgarnas köpkraft genom att dra in skattehöjningarna för trafikbränslen.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen meddelar att Finland inte kommer att delta i EU:s återhämtningspaket på grund av det för Finland höga nettopriset på flera miljarder euro och de indirekta nackdelarna för vår ekonomi.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 25

JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

50. Valutgifter

20. Valutgifter (förslagsanslag)

Regeringen är i färd med att flytta valet från april till juni, med åberopande av att pandemiläget har försvårats. Försvårandet är i sig obestridligt, men det måste konstateras att det beror på regeringens försummelse av gränssäkerheten och den bristfälliga beredningen av valsäkerheten. Om regeringen inte tar hand om dessa två saker, kan val inte ordnas ens i juni. Riksdagen påpekar att det i många andra länder har ordnats lyckade val trots pandemin och att det även i regeringens egna led har riktats kritik mot den politiska ledningen i andra länder för förslag om att skjuta upp val.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att det finns förutsättningar för att ordna kommunalval på ett säkert sätt enligt den planerade tidtabellen, både genom åtgärder för att bekämpa pandemin och genom åtgärder som förbättrar röstsäkerheten.

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

40. Naturresourcekonomi

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Reservation 1 saf

44. Stöd för tryggnad av virkesproduktionens uthållighet (förslagsanslag)

Regeringens vilja att som en del av sin klimatpolitik köra ner energiförbrukningen av torv har lett till en situation där det i kraftverkens pannor bränns trä i stället för torv. Detta har lett till en absurd situation där man på grund av problem med tillgången på träflis varit tvungen att importera träflis från utlandet till Finland. Detta är inte förnuftigt med tanke på vår handelsbalans, och inte heller klimatet vinner särskilt mycket på att virke transporteras runt jordklotet.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen återtar sina beslut som leder till att användningen av torv för energiändamål upphör och ser till att utnyttjandet av våra skogar inte begränsas i onödan under täckmantel av skyddet av kolsänkor.

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Samhällen, byggande och boende

56. Understöd för avstående från oljeuppvärmning i bostadsbyggnader (reservationsanslag 3 år)

Regeringens överdimensionerade klimatpolitik leder till att oljeuppvärmningen upphör och boendekostnaderna stiger. Detta medför särskilt för befolkningen i pensionsålder i glesbygden oskäligen kostnader i samband med byte av uppvärmningssystem. Det budgeterade avträdelseunderstödet täcker endast en bråkdel av kostnaderna.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen återtar sina beslut som leder till att oljeuppvärmningen upphör så att skattebördan för dem som nu eldar med olja inte oskäligt höjs under den återstående användningstiden för värmeanläggningen.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2021 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 7 uttalandena.

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Reservation 1 saf

Helsingfors 19.3.2021

Ville Vähämäki saf
Sami Savio saf
Lulu Ranne saf
Jussi Wihonen saf

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Reservation 2 saml

RESERVATION 2 saml

Allmän motivering

Samlingspartiet har gett sitt stöd till regeringen när det gällt att godkänna nödvändiga direkta utgifter för coronapandemin. Med tanke på människorna, kommunerna och företagen, men också ekonomin, är det A och O att epidemin kan bekämpas effektivt. Samlingspartiet har upprepade gånger uppmanat regeringen att lägga upp sina åtgärder så att de är anpassade till sitt syfte, men samtidigt effektiva. Vidare har Samlingspartiet tagit ansvar för att påminna om vilken viktig roll det spelar för framtiden i vårt samhälle att privat företagande överlever.

Regeringens tilläggsbudget minskar kalkylen för behovet av upplåning med 21 miljoner euro. Ändå ökar regeringen de fortlöpande utgifterna för de offentliga finanserna med åtskilliga miljarder. Storleksklassen på underskottet ändras således inte. De offentliga finanserna uppvisar fortsatt ett underskott under hela finansministeriets prognosperiod och hållbarhetsgapet ligger kvar på tio miljarder euro. Det vi behöver är fundamentala reformer för att få fart på den ekonomiska tillväxten för att välfärden och offentliga tjänster ska kunna finnas kvar på åtminstone nuvarande nivå.

Regeringen har försämrat de offentliga finanserna med sina beslut

Både Martti Hetemäkis och Vesa Vihriäläs arbetsgrupp underströk i sina rapporter till regeringen vikten av att samtidigt med hanteringen av coronaepidemin planera beslut som stärker de offentliga finanserna. Pandemin har förvärrat det hållbarhetsgap som fanns redan före pandemin.

Regeringens vårdreform ökar enligt expertbedömningar de offentliga utgifterna bestående, men utan att ge bättre tjänster. Det går stick i stäv med målen för reformen. En annan betydande strukturell reform gäller sysselsättningen. Utifrån uppgifter som tillhandahållits av regeringen och ministerierna har Näringslivets forskningsinstitut gjort en utredning av vilka konsekvenser regeringens sysselsättningsbeslut har för de offentliga finanserna. Att döma av utredningen har besluten varit neutrala med avseende på de offentliga finanserna: de har ökat utgifterna i samma utsträckning som den ökade sysselsättningen stärker de offentliga finanserna.

Trovärdiga reformer som stärker förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och backar upp de offentliga finanserna måste utarbetas snabbt. Vidare måste regeringen backa med den föreslagna vårdreformen. I utfrågningen av sakkunniga blev det klart att bristerna i propositionen är så massiva att de inte kan åtgärdas i riksdagen. Att återta propositionen vore ett ansvarsfullt drag från regeringens sida. Vi behöver mer marknadsdriven aktivitet och samtidigt måste arbetsmarknaden bli effektivare, kompetensnivån höjas, forsknings- och utvecklingsinvesteringar stöttas och förutsättningarna för företagsamhet förbättras. Fokus i beskattningen måste överföras från företagande och arbete mer i riktning mot konsumtion och miljöavgifter för att förbättra incitamenten för att arbeta. Det är den enda utvägen för att skapa hållbar tillväxt som säkerställer vår välfärdsutveckling och större hållbarhet i de offentliga finanserna.

Betänkande FiUB 2/2021 rd Reservation 2 saml

Förutsättningarna för företagande måste stärkas

Efter epidemin kan välfärden och tillväxten öka bara om livsdugliga företag klarar sig ur krisen och har förutsättningar att bedriva lönsam verksamhet. En pandemi ingår nämligen inte i normal företagarrisk. Följaktligen måste de direkta kostnaderna till följd av restriktionerna ersättas i fullgod utsträckning.

Restriktionerna drabbar i lika stor omfattning all verksamhet som kräver närkontakt. Till exempel kostnaderna för att gym, idrottslokaler och inomhuslekparker stängs måste ersättas på ett rättvist sätt. Det är regeringen som ansvarar för att det tas fram en tillräckligt bra ersättningsmodell. I mars 2020 gav regeringen ett löfte om att inte ett enda företag ska gå i konkurs på grund av den här krisen. Det var ett realistiskt löfte, men genom det satte regeringen ribban högt för sig själv.

Utöver stöden måste regeringen uppbringa mod att ändra inriktningen på näringspolitiken eftersom regeringens med sina beslut har försämrat förutsättningarna för näringsverksamhet. Överdriiven byråkrati måste avvecklas och det måste skapas ett perspektiv för en omvärld efter krisen som präglas av fler möjligheter än restriktioner. Även i kristider går det att med relativt små ändringar i regleringen skapa möjligheter till ekonomisk aktivitet. Exempelvis kan verksamhetsförutsättningarna för restauranger förbättras med ändringar i skattebestämmelserna och andra regleringar. Restriktionerna måste lämpligen koncentreras på de områden där epidemin fortskrider.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen lägger fram en trovärdig plan för att påskynda den ekonomiska tillväxten och att den innehåller konkreta medel för att höja sysselsättningen, förbättra förutsättningarna för näringsverksamhet, öka produktiviteten och effektivisera arbetsmarknaden.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen förbinder sig att uppfylla målet att minska det offentliga hållbarhetsgapet före decenniets slut.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen inbegriper omfattande bedömningar av konsekvenserna för företagsverksamhet i motiveringarna till coronaåtgärder och andra beslut.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen återtar vårdreformen, som i sin nuvarande form försämrar tillgången till tjänster i glesbygden, tär på städernas livskraft, utan grund ersätter högkvalitativ privat tjänsteproduktion med offentlig produktion, äventyrar finländarnas högkvalitativa vård överallt och fördärvar de offentliga finanserna.

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Reservation 2 saml

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt förelägger riksdagen de propositioner som behövs för att införa en terapigaranti.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt överlämnar en proposition till riksdagen med förslag till temporär rätt för restauranger att sälja alkoholdrycker med en alkoholprocent som högst motsvarar vin för avhämtning.

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt lämnar en proposition till riksdagen med förslag till utvidgad rätt för mikrobryggerier att sälja sina produkter för avhämtning och på distans.

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition till riksdagen om förenklad rätt till företagssanering och effektivisering av sanerings- och konkursförfarandet för att företag och företagare ska kunna börja om på nytt.

Reservationens förslag till uttalande 9

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition till riksdagen om påskyndat permitteringsförfarande på samma sätt som våren 2020 och en proposition om motsvarande ändringar i arbetslöshetsersättningarna för att trygga tillräcklig försörjning under permitteringen.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

80. Konst och kultur

01. Omkostnader för Centret för konstfrämjande (reservationsanslag 2 år)

Konst- och kultursektorerna har länge väntat på den evenemangsgaranti som regeringen utlovat. Planeringen av stora kulturevenemang inleds många gånger flera år i förväg och arrangörerna måste ingå betydande ekonomiska åtaganden i god tid. Sedan början av året har ministrarna utlo-

Betänkande FiUB 2/2021 rd
Reservation 2 saml

vat en evenemangsgaranti som innebär att staten ersätter kostnaderna för att ställa in evenemang. Propositionen har ännu inte lämnats till riksdagen och flera sommar- och höstevenemang har redan hunnit ställas in.

Vi i Samlingspartiet påpekar att epidemin försvårar arbetet för alla samfund som bedriver verksamhet där det krävs närkontakt. Restriktionerna måste inriktas regionalt på ett ändamålsenligt sätt. Regeringen måste aktivt bedöma olika sätt att möjliggöra säker verksamhet inom kultur, idrott, eventbranschen och fritidssektorn.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2021 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 9 uttalandena.

Helsingfors 19.3.2021

Timo Heinonen saml
Elina Lepomäki saml
Matias Marttinen saml
Sari Sarkomaa saml
Markku Eestilä saml
Kalle Jokinen saml
Jukka Kopra saml